

Universitätsbibliothek Wuppertal

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvae Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1615

Fragmenta
ex libris Senecæ
qvi intercidervnt.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

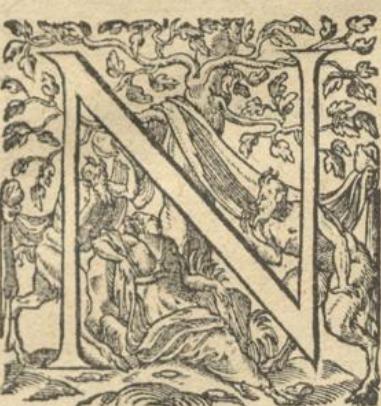
[urn:nbn:de:hbz:468-1-466](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:468-1-466)

F R A G M E N T A

EX LIBRIS SENECAE

QVI INTERCIDERVNT.

Quintilianus cap. III. lib. VIII.

- I. OSTRUM autem in iungendo, aut deriuando paullum aliquid ausi, vix in hoc satis recipiuntur. Nam memini iuuenis admodum inter Pomponium & Senecam etiam præfationibus esse tractatum, an gradus eliminat apud Attium, in tragœdiā dici oportuisset.

Cap. v. eiusdem libri.

- II. Facit quasdam sententias sola geminatio, qualis est Seneca in eo scripto, quod Nero ad Senatum misit occisā matre, cùm se periclitatum videri vellet: Saluum me esse adhuc nec credo, nec gaudeo.

Cap. II. lib. IX.

- III. Noui verò, tū p̄cipue declamatores, audaciūs, nec mehercules sine motu quo dam imaginantur. ut Seneca in controvēsiā, cuius summa est, quōd pater filium tū nouercam, inducente altero filio, in adulterio deprehensos occidit: Duc: sequor, accipe hanc senilem manum, & quocumque vis imprimē. Et paullō pōst: Aspice, inquit, quod diu non credidisti. Ego verò non video, nox oboritur, & crassa caligo. Habet hæc figura manifestius aliquid. Non enim narrari res, sed agi videtur.

Ibidem.

- IV. Nam in totum iurare, nisi ubi necesse est, graui viro parūm conuenit. Et est à Seneca dictum eleganter, Non patronorum hoc esse, sed testimoniū.

Plinius Nat. Hist. lib. VI. cap. XVII.

- V. Seneca etiam apud nos tentatā Indiæ commentatione, LX. annes eius prodidit. gentes duodecimgenti centumque. Par labor sit montes enumerare.

Cap. LIII. lib. IX.

- VI. Aei piscium memorandum nuper exemplum accepimus. Pausylipum villa est Campaniæ, haud procul Neapolii. in eā in Cæsar's piscinis à Pollione Vedio coniectum pescem, sexagesimum post annum exspirasse scribit Anneus Seneca, duobus aliis equalibus eius ex eodem genere, etiam tunc viventibus.

Suetonius Tiberij cap. LXXIII.

- VII. Seneca eum (Tiberium) scribit, intellectā defectione, exemptum anulum, quasi alicui traditurum, parumper tenuisse: dein rursus aptasse digito, &c.

A. Gel-

N O T Ā E.

- II. ECCREDO, NEC GAVDEO.] Nec credo, ob magnitudinem scilicet & presentiam periculi: nec gaudeo, ob pietatem, quia mater molita est, & in eam debui insurgere ad amoliendum.

- III. SENECA IN CONTROVERSIA.] Dubites, sit noster iste, an pater.

- V. TENTATA INDIÆ COMMENTATIONE.] Itaque regiones descripsit, aut & historiam scripsit, ut apparet. Adde Fragmentum VII. & XXIX. & XXXVIII. & XXXIX.

IX. TER-

A. Gellius cap. II. lib. XII. Noct. Atticarum.

Seneca in lib. XXII. Epistolarum moralium quas ad Lucilium compositum, deridiculos versus VIII.

Q. Ennium de Cethego antiquo viro fecisse hos dicit:

— Dictus ollis popularibus olim,
Qui tum viuebant homines, atque æuum agitabant,
Flos delibatus populi & suada medulla.

Ac deinde scribit de iisdem versibus verba hæc: Admiror eloquentissimos viros, & deditos Ennio, pro optimis ridicula laudasse. Cicero certè inter bonos eius versus & hos refert. Atque id etiam de Cicerone dicit. Non miror, inquit, fuisse qui hos versus scriberet, cùm fuerit qui laudaret: nisi fortè Cicero summus orator agebat causam suam, & vollebat hos versus videri bonos. Paulò post. Apud ipsum quoque, inquit Seneca, Ciceronem inuenies etiam in prosâ oratione quædam, ex quibus intelligas illum non perdidisse operam, quod Ennium legit. Ponit deinde quæ apud Ciceronem reprehendat, quasi Enniana, quod ita scriperit in libris de republicâ, Ut Menelao Laconi fuit suaviloquens iucunditas. Et quod alio in loco dixerit, Breuiloquentiam in dicendo colat. Deinde: Non fuit, inquit Seneca, Ciceronis hoc vitium, sed temporis. necesse erat hæc dici, cùm illa legerentur. Deinde ascribit, Ciceronem hæc ipsa interposuisse ad effugiendam infamiam nimis lascivæ orationis & nitidæ. De Virgilio quoque eodem in loco verba hæc ponit: Virgilius quoque noster non ex aliâ causâ duros quosdam versus, & enormes, & aliquid supra mensuram trahentes interposuit, quâm ut Ennianus populus agnosceret in nouo carmine antiquitatis aliquid. Addit non multò post ex Senecâ: Quidam sunt tam magni sensus Q. Ennij, vt licet scripti sint inter hircos, possint tamen inter vnguentatos placere. Et cùm reprehendisset versus quos suprà de Cethego posuimus, Qui huiusmodi, inquit, versus amant, liceat sibi eosdem admirari & Soterici lectos. Audias tamen commemorari ac referri pauca quædam quæ ipse idem Seneca benè dixerit: quale est illud quod in hominem avarum & auidum & pecunie sufficientem dixit, Quid enim refert quantum habeas? multo illud plus est quod non habes.

Tertullianus de Animâ, cap. XLI.

Multò coactius Seneca: Post mortem, ait, omnia finiuntur, etiam ipsa. IX.

Lactantius diuinarum institutionum lib. I. cap. IV.

Anneus quoque Seneca, qui ex Romanis vel acerrimus Stoicus fuit, quâm sepè summum Deum meritâ laude prosequitur? Nam cùm de immaturâ morte differeret, Non intelligis, inquit, auctoritatem, ac maiestatem iudicis tui? Rector is orbis terrarum, cæliq; & deorum omnium Deus: à quo ista numina, quæ singula adoramus & colimus, suspensa sunt? Item in exhortationibus: Hic, cùm prima fundamenta molis pulcherrimæ iaceret, & hoc ordiretur, quo neque maius quidquam nouit natura, nec melius, vt omnia sub ducibus suis irent, quamvis ipse per totum se corpus intenderat, tamen ministros regni sui deos genuit. Et quâm multa alia de Deo NOSTRIS SIMILIA locutus est? que nunc differo, quod alii locis opportuniora sunt.

Cap. VII.

Et est illud verum quod dixisse in Exhortationibus Senecam suprà retuli, genuisse regni sui ministros Deum. XI.

Eodem cap. VII.

Quod Seneca VIRACVTVS in exhortationibus suis vidit. Nos, inquit, aliunde pendimus. Itaque ad aliquem respicimus, cui quod est optimum in nobis, debeamus. Alius nos edidit, alius instruxit: Deus ipse se fecit. XII.

Eiusdem
IX. TERTULLIANVS DE ANIMA.] Citabant aliud ex eodem, cap. XX. ut Fragmentum: at qui existimat, ut in Epistola ad Titum, cap. VI. totidem verbis. Sed & se-
xii. DEVS IPSE SE FECIT.] Condito nem-
pe mundo, qui est Deus Stoicus. Aliquid pro hoc sen-
tia in Physiolog. I. Dissert. VII. vide, & hunc locum,
quens sententia alibi in Epistolis, nisi memoria fallit. sis, adde.

Eiusdem lib. cap. xvi.

- xiii. *Non illepidè Seneca, in libris moralis philosophiae, Quid ergo est, inquit, quare apud poëtas falacissimus Iupiter desierit liberos tollere? Vtrum sexagenarius factus est, & illi lex Patria fibulam imposuit? an impetrauit ius trium liberorum? an tandem illi venit in mentem, Ab alio exspectes, alteri quod feceris: & timet, ne quis sibi faciat, quod ipse Saturno.*

Libri i i. cap. ii.

- xiv. *Rectè igitur Seneca in libris Moralibus: Simulacra, inquit, deorum venerantur, illis supplicant genu posito, illa adorant: illis per totum assident diem, aut adstant: illis stipem iaciunt, victimas cædunt: & cùm hæc tantopere suspiciant, fabros, qui illa fecere, contemnunt.*

Eiusdem lib. cap. iv.

- xv. *Meritò igitur etiam senum stultitiam Seneca deridet. Non, inquit, bis pueri sumus (ut vulgo dicitur) sed semper. Verum hoc interest, quòd maiora nos ludimus.*

Cap. ix.

- xvi. *Meliùs igitur Seneca, omnium Stoicorum acutissimus, qui rvidit nihil aliud esse Naturam, quam Deum. Ergo, inquit, Deum non laudabimus, cui naturalis est virtus? Nec enim illam didicit ex ullo. Immò laudabimus, quainuis enim naturalis illi sit, sibi illam dedit, quoniam Deus ipse natura est.*

Lib. i i i. cap. xv.

- xvii. *Eodem ductus errore Seneca (quis enim veram viam teneret, errante Cicerone?) Philosophia, inquit, nihil aliud est, quam recta viuendi ratio: vel, honestè viuendi scientia: vel, ars rectè vitæ agendæ. Non errabimus, si dixerimus philosophiam esse legem benè honesteque viuendi. Et qui dixerit illam regulam vitæ, suum illi nomen reddiderit.*

Ibidem.

- xviii. *Idem Seneca in Exhortationibus: Plerique, inquit, Philosophorum tales sunt, ut sint diserti in conuicium suum. quos si audias in avaritiam, in libidinem, in ambitionem perorantes, professionis indicium putes: adeò redundant in ipsos maledicta in publicum missa. quos non aliter intueri decet, quam medicos, quorum tituli remedia habent, pyxides venena.*

Ibidem.

- xix. *Faciet sapiens, inquit idem Seneca, etiam quæ non probabit, ut etiam ad maiora transitum inueniat: nec relinquet bonos mores, sed tempori aptabit: & quibus alij vtuntur in gloriam, aut voluptatem, vtetur agendæ rei causâ. Et paullò post: Omnia quæ luxuriosi faciunt, quæque imperiti, faciet & sapiens, sed non eodem modo, eodemque proposito.*

Cap. xv i. eiusdem libri.

- xx. *Et Seneca: Nondum sunt, inquit, mille anni, ex quo initia sapientiae nota sunt. Multis ergo scæculis humanum genus sine ratione vixit.*

Cap. xxii.

- xxi. *Fuisse Seneca inter Stoicos ait, qui deliberaret, vtrumne Soli quoque suos populos daret, ineptè scilicet, qui dubitauerit.*

Cap. xxv.

- xxii. *Platonem quidem redemisse Aniceris quidam traditur seftertiis viii. Itaque infectatus est conuicuus redemptorem Seneca, quod parvo Platonem aestimauerit.*

Lib.

- xxii. REDEMISSE ANICERIS SEFTERTIIS OCTO.] Iustissime, ut neutro genere accipias octona seftertia: id est, Philippicos ducentos. Sunt enim ipse viginti mince, quibus venisse

Lib. v. cap. ix.

Qui volent scire omnia, Senecæ libros in manus sumant, qui MORVM VITIORVMQUE XXIII. PUBLICORVM ET DESCRIPTOR VERRISSIMVS, ET ACCVSATOR ACERRIMVS fuit.

Eiusdem libri cap. xiv.

Rectè igitur Seneca, incongruentiam hominibus obiectans, ait: Summa virtus illis videtur magnus animus. & iidem cum, qui contemnit mortem, pro furioso habent. quod est utique summæ peruersitatis.

Lib. vi. cap. xvii.

Item Senecæ in libris Moralis philosophiae dicentis: Hic est ille homo honestus, non apice, purpurâve, non lictorum insignis ministerio, sed nullâ re minor: qui cùm mortem in vicino videt, non sic perturbatur, tamquam rem nouam viderit: qui, siue toto corpore tormenta patienda sunt, siue flamma ore recipienda est, siue extendendæ per patibulum manus, non quærerit quid patiatur, sed quâm bene. Qui autem Deum colit, hæc patitur, nec timet.

Cap. xiv. lib. vi.

Nec lucrari se quisquam putet, si delicti consciuum non habebit. scit enim illa omnia, in cuius confectu viuimus: nec si vniuersos homines, celare possumus cui nihil absconditum, nihil potest esse secretum quod: Exhortationes suas Seneca mirabili sententiâ terminauit, Magnum, inquit, nescio quid, maiusque quâm cogitari potest, numen est. cui viuendo operam damus, huic nos approbemus. Nihil prodest inclusam esse conscientiam: patemus Deo. Quid verius dici potest ab eo qui Deum nosset, quâm dictum est ab homine veræ religionis ignaro?

Ibidem.

Idem in eiusdem operis primo: Quid agis? inquit. quid machinaris? quid abscondis? Custos te tuus sequitur. Alium tibi peregrinatio subduxit, alium mors, alium valetudo: hæret hic, quo carere numquam potes. Quid locum abditum legis, & arbitros remoues? Putas tibi contigisse, ut oculos omnium effugias? Demens: quid tibi prodest non habere consciuum, habenti conscientiam.

Eiusdem, cap. xxv.

Quanto melius & verius Seneca? Vultisne vos, inquit, Deum cogitare magnum & placidum, & maiestate leni verendum? amicum, & semper in proximo? non immolationibus, & sanguine multo colendum: quæ enim ex trucidatione immerentium voluptas est? sed mente purâ, bono honestoque proposito? Non templa illi, congestis in altitudinem faxis, struenda sunt: in suo cuique consecrandus est pectori.

Lib. vii. cap. xv.

Non inscite Seneca Romanae urbis tempora distribuit in ætates. Primum enim dixit infantiam sub rege Romulo fuisse, à quo & genita, & quasi educata sit Roma: deinde pueritiam sub ceteris regibus, à quibus & aucta sit, & disciplinis pluribus, institutisq; forma-

nuisse eum Laërtius scripsit: et si alij augent ad triginta.

XXIV. IDEM EVM, QUI CONTEMNIT MORTEM.] De Peripateticis sermo, qui abhorrent mortem spontaneam.

*XXV. NON APICE, PURPURAVE.] Apice, sa-
cerdotum.*

XXVI. MAGNUM NESCIO QVID.] Mirifica sen-

tentia, & meritò Laërtio laudata. Sed nota, quod clauserit Exhortationes Senecæ: sicut & eadem Physiologiam nostram, de Diuinis.

*XXIX. NON INSCITE SENECA.] Hæc ad Flo-
ri historiam, quæ exstat, referunt, & colligunt Se-
necam cognomento fuisse. Non puto huc facere, &
res inspecta dicet: quia alia in Floro diuisio, aliisq;
finibus ætates terminantur. Confer, agnosces. Ergo
verius,*

formata: at verò Tarquinio regnante cùm iam quasi adulta esse cœpisset, seruitum non tulisse, & reiecto superbæ dominationis iugo, maluisse legibus obtemperare, quām regibus: cumque esset adolescentia eius fine Punici belli terminata, tum denique confirmatis viribus cœpisse iuuenescere. Sublatâ enim Carthagine, quæ tam diu æmula Imperij fuit, manus suas in totum orbem terrâ mariquæ porrexit: donec regibus cunctis, & nationibus imperio subiugatis, cùm iam bellorum materia deficeret, viribus suis male vteretur, quibus se ipsa confecit. Hæc fuit prima eius senectus, cùm bellis lacerata ciuilibus, atque intestino inalo pressa, rursus ad regimen singularis Imperij recidit, quasi ad alteram infantiam reuoluta. Amissâ enim libertate, quam Bruto duce & auctore defenderat, ita consenuit, tamquam sustentare se ipsa non valeret, nisi adminiculo regentium niteretur.

B. Hieronymus aduersus Louinianum libro primo.

- xxx. *Claudia virgo Vestalis*, cùm in suspicionem venisset stupri, & simulacrum matris Idae in vado Tyberis hæreret, ad comprobandum pudicitiam suam fertur cingulo duxisse nauem, quam multa millia hominum trahere nequiuerant. Melius tamen, inquit Lucani poëta patruus, cum illâ esset actum, si hoc quod euénit, ornamentum potius exploratæ fuisset pudicitia, quām dubiæ patrocinium.

Eodem libro.

- xxxi. Scripsierunt Aristoteles, & Plutarchus, & NOSTER SENECA de matrimonio libros, ex quibus & superiora nonnulla sunt, & ista quæ subiicimus. Amor, formæ obliuio est, & insania proximus, fœdum minimeque conueniens animo sospiti vitium, turbat consilia, altos & generosos spiritus frangit, à magnis cogitationibus ad humillimas detrahit: querulos, iracundos, temerarios, durè imperiosos, seruileriter blandos, omnibus inutiles, ipsi nouissimè amori, facit. Nam cùm fruendi cupiditate insatiabili flagrat, plura tempora suspicionibus, lacrymis, conquestionibus perdit, odium sui facit, & ipse nouissimè sibi odio est.

Paullò infrà.

- xxxii. Refert prætereà Seneca, cognouisse se quemdam ornatum hominem, qui exiturus in publicum, fasciâ vxoris pectus colligabat, & ne puncto quidem horæ præsentia eius carere poterat, potionemque nullam nisi alterius tactam labris, vir & vxor hauriebant: alia deinceps non minus inepta facientes, in quæ improuida vis ardantis affectus erumpebat.

In fine.

- xxxiii. Nam quid, ait Seneca, de viris pauperibus dicam? quorum in nomen mariti, ad eludendas leges quæ contra cælibes sunt, pars magna conduitur. Quomodo potest regere mores, & præcipere castitatem, & mariti auctoritatem tueri, qui nupsit.

B. Augustinus de ciuitate Dei lib. vi. cap. x.

- xxxiv. *Libertas* sanè quæ huic defuit, ne istam urbanam theologiam theatricę simillimam, apertè sicut illam reprehendere auderet, Anno Seneca, quem nonnullis indicis inuenimus Apostolorum nostrorum claruisse temporibus, non quidem ex toto, verùm ex aliquâ parte non defuit. Affuit enim scribenti, viuenti defuit. Nam in eo libro quem contra superstitiones condidit, multò copiosius ac vehementius reprehendit ipse ciuilem istam & urbanam theologiam, quām Varro theatricam atque fabulosam. Cum enim de simulachris ageret, Sacros, inquit, immortales, inuiolabilesque deos in materiâ vilissimâ atque immobili dedicant. Habitus illis hominum, ferarumque, & piscium, quidam verò mixtos ex diuersis corporibus induunt. Numina vocant,

quæ
verius, ipsius Seneca scriptum hoc fuisse: & Florum niam in leges & manum venit, facturus quod inbe-
imitando decerpisse.

xxxiii. QVI NVPSIT.] Nempe pauperculus ille, umbratilis maritus. Qui nubere dicitur asperè, quo- niam in leges & manum venit, facturus quod inbe-
tur, & obnoxius ut fæmina.

xxxiv. Pulcherrima hac Fragmenta explicata

à me toto Cap. xviii. libri ii. Electorum.

xxxvi. VI-

que si spiritu accepto subito occurrerent, monstra haberentur. Deinde aliquantò post, cum theologiam naturalem prædicans, quorumdam philosophorum sententias digessisset, opposuit sibi questionem, & ait: Hoc loco dicet aliquis: Credam ego cælum & terram deos esse, & supra lunam alios, infra alios? Ego feraim aut Platonem, aut Peripateticum Stratonom, quorum alter fecit Deum sine corpore, alter sine animo? Et ad hoc respondens, Quid tandem? inquit: veriora tibi videntur T. Tatij, aut Romuli, aut Tulli Hostilij somnia? Cluacina T. Tatius dedicauit deam, Picum Tiberinumque Romulus, Hostilius Pauorem atque Pallorem, teterimos hominum affectus: quorum alter mentis territæ motus est, alter corporis, ne morbus quidem, sed color. Hæc numina potius credes, & cælo recipies? De ipsis vero ritibus crudeliter turpibus, quam liberè scripsit? Ille, inquit, viriles sibi partes amputat, ille lacertos secat. Vbi iratos deos timent, qui sic propitos habere merentur? dij autem nullo ipsi debent colli genere, si & hoc volunt. Tantus est perturbatae mentis & sedibus suis pulsæ furor, ut sic dij placentur, quemadmodum ne homines quidem sœuiunt. Teteriimi, & in fabulas traditæ crudelitatis tyranni, lacerauerunt aliquorum membra, neminem sua lacerare iussuerunt. In regiæ libidinis voluptatem castrati sunt quidam, sed nemo sibi ne vir esset, iubente domino, manus intulit. Se ipsi in templis contrucidant, vulneribus suis ac sanguine supplicant. Si cui intueri yacet quæ faciunt, quæque patiuntur: inueniet tam indecora honestis, tam indigna liberis, tam dissimilia sanis, ut nemo fuetit dubitatus furere eos, si cum paucioribus furerent: nunc sanitatis patrocinium est, insanientium turba. Jam illa quæ in ipso Capitolio fieri solere commemorat, & intrepide omnino coarguit, quis credat nisi ab irridentibus aut furentibus fieri? Nam cum in Sacris Ægyptiis Osirim lugeri perditum, mox autem de inuento magnum esse gaudium derisset; cum perditio eius inuentioque fingatur, dolor tamen ille atque letitia, ab eis qui nihil perdiderunt, nihilque inuenierunt, veraciter exprimatur: Huic tamen, inquit, furori certum tempus est. Tolerabile est, semel in anno insanire. In Capitolium perueni, pudebit publicæ dementiæ, quod sibi vanus furor attribuit, officij. Alius numina Deo subiicit, aliis horas Ioui hunciat, alias lictor est, alias vñctor qui vano motu brachiorum imitatur vnguentem. Sunt quæ Iunoni ac Mineruæ capillos disponant, longè à templo non tantum à simulachro stantes, digitos mouent ornantium modo. Sunt quæ speculum teneant, sunt quæ ad vadimonia sua deos aduocent: sunt qui libellos offerant, & illos caussam suam doceant. Doctus Archimimus senex iam decrepitus, quotidie in Capitolio minimum agebat, quasi dij libenter spectarent, quem homines desierant. Omne illâ artificum genus, operantium diis immortalibus, desidet. Et paulò post: Hi tamen, inquit, etiam si superuacuum vsum, non turpem nec infamem Deo promittunt: sedent quædam in Capitolio, quæ se à Ioue amari putant: nec Iunonis quidem, si credere poëtis velis, iracundissimæ respectu terrentur. Hanc libertatem Varro non habuit, tantummodo poetam theologiam reprehendere ausus est, ciuilem non ausus est, quam iste concidit. Sed si verum attendamus, deteriora sunt templa, vbi hec aguntur, quam theatra, vbi finguntur. Vnde in his sacris ciuilis theologie has partes potius elegit Seneca sapienti, ut eas in animi religione non habeat, sed in actibus fingat. Ait enim: Quæ omnia sapiens seruabit tamquam legibus iussa, non tamquam diis grata. Et paulò post: Quid quod & matrimonia, inquit, deorum iungimus, & ne piè quidem, fratribus scilicet & sororum? Bellonam Marti collocamus: Vulcano Venerem: Neptuno Salaciam: quosdam tamen cœlibes relinquimus, quasi conditio defecerit: præsertim cum quædam viduae sint, ut Populonia, vel Fulgora, & diua Ruminia, quibus non miror petitorem defuisse. Omnem istam ignobilem deorum turbam, quam longo æuo, longa supersticio concessit, sic, inquit, adorabimus, ut meminerimus, cultum eius magis ad morem, quam ad rem pertinere. Nec leges ergo illæ, nec mos, in ciuili theologia id instituerunt, quod diis gratum esset, vel ad rem pertineret: sed iste, quem Philosophi quasi liberum fecerunt: tamen quia ILLVSTRIS POPVL ROMANI SENATOR erat, colebat quod reprehendebat, agebat quod arguebat, quod culpabat adorabat.

Cap. x i. de eodem Senecâ.

Hic inter alias ciuilis theologie superstitiones reprehendit etiam sacramenta Iudeorum, & maximè sabbata: inutiliter id eos facere affirmans, quod per illos singulos septem interpo-

terpositos dies septimam ferè partem ætatis suæ perdant vacando, & multa in tempore vrgentia non agendo lœdantur. *Christianos tamen iam tunc Iudeis inimicissimos, in neutram partem commemorare ausus est: ne vel laudaret contra suæ patriæ veterem consuetudinem, vel reprehenderet contra propriam forsitan voluntatem.*

Ibidem.

- xxxvi. *De illis sanè Iudeis cùm loqueretur, ait: Cùm inter hñ vsque eò sceleratissimæ gentis consuetudo conualuit, vt per omnes iam terras recepta sit: vieti victoribus leges dederunt. Mirabatur hæc dicens, & quid diuinitus ageretur, ignorans. Subiecit planè sententiam, quā significaret, quid illorum sacramentorum ratione sentiret. Ait enim: Illi tamen caussas ritus sui nouerunt, & maior pars populi facit, quod cur faciat, ignorat.*

Scriptor vitæ P. Virgili Maronis.

- xxxvii. *Seneca tradidit, Julianum Montanum poëtam solitum dicere, inuolaturum se quædam Virgilio, si & vocem posset, & os, & hypocrisim. eosdem enim versus, eo pronuntiante, bene sonare; sine illo, inarescere quasi mutos.*

Seruius in vi. Æneid.

- xxxviii. *Seneca scripsit de situ & sacris Ægyptiorum. hic dicit, circa Sienem extremam Ægypti partem esse locum, quem Philas, hoc est Amicas vocant, ideo quod illic est placata ab Ægyptiis Isis, quibus irascebatur, quod membra mariti Osiridis non inueniebat, quem frater Typhon occiderat. Quæ inuenta postea cùm sepelire veller, elegit vicina paludis tutissimum locum, quem ad transitum constat esse difficilem. limosa enim est & pa- pyris referta.*

Ideem Seruius in ix. Æneid.

- xxxix. *Ganges fluvius Indiæ est, qui secundum Senecam in situ Indiæ nouem alueis fluit, secundum Melonem septem: qui tamen & ipse commemorat nonnullos dicere, quod tribus alueis fluat.*

Priscianus lib. vii.

- xl. *Seneca Ouidium sequens: Gausapa si sumpsit, gausapa sumpta proba.*

Concilium Turonense ii. Can. xv.

- xli. *Aliqui Laici, dum diuersa perpetrant adulteria, hoc quod de se sciunt, in aliis suspicantur, sicut ait Seneca, pessimum in eo vitium esse, qui in id quo insanit, ceteros putat furere.*

XXXVI. VICTI VICTORIBVS LEGES DEDE-
RVNT.] Rutilius:

Atq; vtinam numquam Iudea subacta fuisset,
Pompeij bellis, imperioque Titi!
Latius excise pestis contagia serpunt,
Victoresque suos natio victa premit.
Ybi et si Iudei nominantur, certū Christianos maxi-

mē intelligi: sicut & in Seneca ipso.

XXXVIII. DE SITV ET SACRIS.] An & ipsam
Ægyptum ergo descripsit? nisi legis, de ritu. Ta-
men & statim, Fragm. proximo, de situ Indiae.

XL. GAVSAPA SI SVMPSIT.] Est ipse Ouidij
versus, lib. ii. de Arte. Ergo hoc vult, Senecam non
versum scripsisse, sed illo exēplo Gausapa extulisse.

L. A N-